

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2565

การพัฒนามาตรการในการคุ้มครองระบบยางพารา

ตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542

Developing Measures to Protect the Para Rubber

System under the Rubber Control Act, B.E. 2542

ศุภธัช ศรีวิพัฒน์* และ นัทธวิภา จันทร์ศรี

Suphatut Srivipatana* and Natthavika Chansri

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Program of Law, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Buriram Rajabhat University

*Email: suphatut@gmail.com

Received: Jul 28, 2021

Revised: May 29, 2022

Accepted: May 29, 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการพัฒนามาตรการในพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 เพื่อคุ้มครองระบบยางพารา โดยมีกระบวนการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ 1) การสัมภาษณ์ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับระบบยางพารา ได้แก่ เกษตรกร ผู้ประกอบการ ผู้ส่งออก ในแต่ละภาคตามจังหวัดที่มีการปลูกยางมากที่สุด จำนวน 400 คน 2) สอนทนากลุ่ม ในประเด็นปัญหาของพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบอุตสาหกรรมยางเข้าร่วมสนทนากลุ่ม จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการระบบอุตสาหกรรมยางพารา

กลไกทางกฎหมายก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการพัฒนาระบบยางพารา ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการผลิต การประกอบกิจการ และการส่งออกยางพารา

ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ต้องปรับปรุงประเด็นเกี่ยวกับการขยายพันธุ์ยาง การขออนุญาตผ่านด่านศุลกากรและอายุใบอนุญาต การบรรจุหีบห่ออย่างเพื่อใช้ในการส่งออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อก่อให้เกิดการคุ้มครองระบบยางพารา

คำสำคัญ: มาตรการทางกฎหมาย พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ระบบยางพารา

ABSTRACT

This research aims to study problems and obstacles related to measures in the Rubber Control Act B.E. 2542 to protect the para rubber system. The research process consisted of two steps: 1) interviewing 400 people involved in the para rubber system, namely farmers, entrepreneurs, and exporters in each region of the province with the most rubber planting; 2) having a group discussion on the issues of the rubber Control Act, B.E. 2542; officials involved in the rubber industry joined the group discussion. The study found that The Rubber Control Act of 1999 is a tool for managing the rubber industry system. Legal mechanisms cause obstacles to the development of the para rubber system, causing an impact on the production, business, and export of para rubber.

The results showed that The Rubber Control Act B.E. 2542 should be improved to improve the issue of rubber propagation. Asking for permission to pass through the customs and the validity of the

license Packaging of rubber for efficient exportation may lead to the protection of the para rubber system.

Keywords: Legal measures, The rubber control Act B.E. 2542, Rubber system

1. บทนำ

ประเทศไทยมีศักยภาพสูงทั้งด้านการผลิตและส่งออกยางพารา ด้วยปริมาณผลผลิตมากกว่า ร้อยละ 40 ของผลผลิตโดยรวมของโลก อย่างไรก็ตาม การส่งออกผลผลิตยางพาราของไทยส่วนใหญ่ เป็นการส่งออกในรูปของวัตถุดิบแปรรูปขั้นต้นเท่านั้น ซึ่งแม้ในช่วงที่ผ่านมาจะมีการเติบโต จากภาคการส่งออก แต่ไม่มีการขยายตัวในภาคอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ยาง (Ministry of Industry, 2016, p. 45) ทำให้ระบบ โครงสร้างการผลิตยางพาราของไทยมีความอ่อนแอ และขาดความเชื่อมโยงที่ดีระหว่างภาคการผลิตทางเกษตรกรรมกับภาคอุตสาหกรรมแปรรูป แสดงให้เห็นได้จากตัวเลขสถิติในปี 2560 ที่ผลผลิตยางพารา ส่งออกของประเทศไทยมีมูลค่า 204,770 ล้านบาท โดยใช้ปริมาณยางพาราในสัดส่วนถึง ร้อยละ 89.4 ของปริมาณผลผลิตทั้งหมดของประเทศ ขณะที่เมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าการส่งออก ผลิตภัณฑ์ยางแปรรูปที่มีมูลค่า 262,368 ล้านบาท (Agriculture and Cooperatives Commission, 2017, p. 23) การขับเคลื่อนการผลิตและการส่งออก จำเป็นต้องใช้มาตรการทางกฎหมายเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมต่อระบบการซื้อขายยางพารา เมื่อศึกษากฎหมายเกี่ยวกับระบบอุตสาหกรรมยางพารา คือ พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ซึ่งบัญญัติขึ้นอันเนื่องมาจากในช่วงปี 2470 - 2474 เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจการค้าทั่วโลก มีผลทำให้ราคาสินค้าผลผลิตยางพาราลดต่ำเป็นอย่างมาก จึงเกิดโครงการจำกัดโควตาการส่งออกและจำกัดพื้นที่ปลูกยาง ประเทศไทยได้นำบทบัญญัติแห่งสัญญาจำกัดยางระหว่างประเทศมาตราเป็นพระราชบัญญัติและมีการปรับปรุงแก้ไขล่าสุดเมื่อ

ปี 2542 (Sukmak, 1989, p. 45) โดยเจตนารมณ์ของการบัญญัติพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 คือให้อำนาจหน้าที่กำกับกิจการอย่างครบวงจรทั้งด้านการผลิต ด้านอุตสาหกรรมยางและด้านเศรษฐกิจยาง (Office of the National Economic and Social Development Board. (2016), p. 120) พระราชบัญญัตินี้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาราคายางตกต่ำของไทย โดยใช้มาตรการตรวจสอบปริมาณยางคงเหลือเพื่อการควบคุมและต่อรองทางข้อตกลงยางระหว่างประเทศ ควบคุมพื้นที่ปลูกยาง การกำหนดพื้นที่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ การผลิตและการตลาดและส่งออกยางตามข้อตกลงของสภาไตรภาคียางระหว่างประเทศดูแลเกี่ยวกับการจดทะเบียนการค้ายาง โดยกฎหมายกำหนดให้ผู้ค้าทุกรายต้องจดทะเบียนมีใบอนุญาตค้ายางก่อน จึงจะสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ (Department of Agricultural Extension, 2008, p. 12) อย่างไรก็ตามการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ก่อให้เกิดปัญหาการบริหารจัดการระบบยางพาราของไทยขาดประสิทธิภาพในการคุ้มครองระบบยางพารา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาวิจัย เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้น จากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับระบบยางพารา เพื่อนำมาพัฒนากฎหมายและเกิดการคุ้มครองสิทธิแก่เกษตรกร ผู้ผลิต ผู้ส่งออกยางพารา เพื่อให้กลไกการปลูก การผลิต การส่งออกยางพารานำไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้อุตสาหกรรมยางพาราประเทศไทย และระดับโลก

2. วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์หาหลักเกณฑ์ และมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 นำไปสู่แนวทางการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่ ให้สามารถนำไปปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และให้เหมาะสมกับการบังคับใช้มากยิ่งขึ้น โดยเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งได้

ดำเนินการวิจัยตามลักษณะของการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

โดยการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมเอกสาร ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการพัฒนามาตรการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองระบบยางพารา โดยได้ทำการศึกษา ได้แก่ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำพิพากษาของศาล ตำราวารสาร บทความ รายงานการวิจัย ข้อเขียน รายงานการประชุม บันทึกการประชุม เอกสารประกอบการประชุม และเอกสารอื่น ๆ ที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างฐานความรู้ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เปรียบเทียบ และประมวลผลต่อไป

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมเอกสาร ข้อมูลทางกฎหมายจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ คือ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นเอกสารข้อมูลที่ได้ผ่านวิเคราะห์หรือตีความจากบุคคลอื่นมาแล้ว โดยเอกสารข้อมูลที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ สามารถจำแนกประเภท โดยศึกษาพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ประกาศ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างฐานความรู้ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เปรียบเทียบ และประมวลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้บูรณาการข้อมูลที่ได้จากการศึกษา และค้นคว้าเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเปรียบเทียบตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนา (Descriptive) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปประเด็นสำคัญ ๆ เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากมาตรการในการคุ้มครองระบบยางพาราตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยภาคสนาม (Field Research) ใช้วิธีการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview)

1) ประชากร (Population) เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ ทำวิจัย สำหรับการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นทุกประเด็นของปัญหา อันจะทำให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและครบถ้วน โดยผู้วิจัยสามารถซักถามข้อเท็จจริง รายละเอียดปลีกย่อยที่สำคัญและน่าสนใจอย่างใกล้ชิด โดยผู้วิจัยแบ่งประชากรในการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผู้ผลิต กลุ่มผู้ประกอบการ จำนวน 400 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยพิจารณาคัดเลือกจากจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกยาง โรงงานผลิตยางพาราและจำนวนผู้ส่งออกยางพารามากที่สุด โดยผู้วิจัยได้เลือกจังหวัดในภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก ภาคเหนือ ภาคละ 100 คน

เมื่อได้ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก โดยทำเป็นข้อสรุปที่เหมือนกัน คล้ายกัน หรือแตกต่างจากกัน โดยให้ครอบคลุมในประเด็นที่ได้ทำการสัมภาษณ์เพื่อนำไปหาแนวทางในการพัฒนาระบบยางพาราในพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เหตุผลของการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เนื่องจากการศึกษาเกี่ยวกับ มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับยางพารา กลุ่มตัวอย่างจะต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในการทำงานเกี่ยวกับยางพารา ตลอดจนนักวิชาการ

ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และมีความสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมาย เข้าร่วมระดมความคิดเห็น เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และการสัมภาษณ์เจาะลึก เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปในการพัฒนาพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542

ประชากรในการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย โดยผู้วิจัยจัดทำ Focus group เพื่อระดมความคิดเห็นของกลุ่มประชากรศึกษาที่กำหนดไว้รวมจำนวนทั้งสิ้น 20 คน จำแนกเป็น 4 กลุ่ม โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังต่อไปนี้คือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มเจ้าหน้าที่ของกองการยาง

กลุ่มที่ 2 กลุ่มเจ้าหน้าที่การยางแห่งประเทศไทย

กลุ่มที่ 3 กลุ่มเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้

กลุ่มที่ 4 กลุ่มกรรมการค้าภายใน

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มเมื่อที่ประชุมได้ให้ข้อเสนอแนะแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์และพัฒนามาตรการทางกฎหมาย ให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะต่อไป

3. ผลการศึกษา

3.1 มาตรการในการคุ้มครองระบบยางพาราตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติควบคุมยาง พุทธศักราช 2481 มีการบังคับใช้มานานกว่า 60 ปี โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติม 2 ครั้ง คือ แก้ไขตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2483 และพระราชบัญญัติควบคุมยาง (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2490 ทำให้บทบัญญัติต่าง ๆ ของพระราชบัญญัติควบคุมยาง พุทธศักราช 2481 ไม่เหมาะสมกับการผลิต การค้า การแปรรูปยาง และการตลาด

ที่มีการเปลี่ยนแปลงไป กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้เสนอแก้ไขพระราชบัญญัติดังกล่าวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 และแล้วเสร็จในปี 2542 โดยใช้เวลาประมาณ 13 ปี จึงประกาศใช้เป็นพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 29 ตุลาคม 2542 แต่เนื่องจากกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 นั้นยังไม่ได้ตราขึ้น จึงมีบทเฉพาะกาลมาตรา 61 ให้สามารถยังคงใช้กฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมยางพุทธศักราช 2481 ที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ประกาศหรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ปัจจุบันนี้ พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ในการทำงานของคณะกรรมการควบคุมยางที่มีรัฐมนตรีว่าการเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานและให้อธิบดีกรมวิชาการเกษตรเป็นเลขานุการ โดยโครงสร้างภายในของกรมวิชาการเกษตรในปัจจุบันนี้ (พ.ศ.2561) มีกองการยางที่ทำหน้าที่กำกับดูแลยางตามพระราชบัญญัติฉบับนี้โดยตรงพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 กรมวิชาการเกษตรถือเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ (Thongpan, 2015, pp.41-42)

ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ (เนื่องด้วยอธิบดีกรมวิชาการเกษตรดำรงตำแหน่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการควบคุมยาง) มีจำนวนทั้งสิ้น 61 มาตรา โดยแบ่งเป็น 5 หมวด และ 1 บทเฉพาะกาล มาตรการทางกฎหมายที่ใช้ควบคุมระบบยางพารา ดังนี้

1) พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

ตามประกาศกฎกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ออกประกาศ ณ วันที่ 25 กันยายน 2543 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (วันที่ 26 กันยายน 2543) ประกาศกระทรวงฉบับนี้แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนี้

1.1) ให้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจหน้าที่ ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ทุกบทบัญญัติ ตลอดเขตท้องที่ทุกจังหวัด ได้แก่ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยยาง ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยยาง ผู้อำนวยการสถานีสทดลองยาง นักวิชาการเกษตร นักวิทยาศาสตร์ เจ้าพนักงานการเกษตร และเจ้าหน้าที่ธุรการ ตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไป ในสังกัดสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร

1.2) ให้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจหน้าที่ ปฏิบัติการตามมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 เฉพาะให้เขตท้องที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

1.3) ประกาศกฎกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 ออกประกาศ ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2546 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป (วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2546) ประกาศกระทรวงฉบับนี้ แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ทุกบทบัญญัติ ตลอดเขตท้องที่ทุกจังหวัด ได้แก่ผู้อำนวยการและข้าราชการ สังกัดกรมวิชาการเกษตร ในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานีวิจัยข้าว ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพืชไร่ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพืชสวน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยหม่อนไหม ผู้อำนวยการสำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร ผู้อำนวยการสำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช ผู้อำนวยการสำนักวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยพัฒนาการปัจจัยการผลิตทางการเกษตร ผู้อำนวยการสำนักวิจัยพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 ผู้อำนวยการสำนักวิจัยพัฒนาการวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลิตผลเกษตร นิติกร

นักวิชาการเกษตร นักวิทยาศาสตร์ นักวิชาการโรคพืช นักกีฏวิทยา นักสัตววิทยา
เจ้าพนักงานการเกษตร เจ้าหน้าที่การเกษตร เจ้าหน้าที่บริหารงานการเกษตร
พนักงานธุรการ และเจ้าหน้าที่ธุรการ ตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไป

1.4) ประกาศกฎกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง แต่งตั้งพนักงาน
เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 ออกประกาศ ณ
วันที่ 22 มิถุนายน 2560 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษา เป็นต้นไป (วันที่ 23 มิถุนายน 2560) ประกาศกระทรวงฉบับนี้แต่งตั้ง
พนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนี้

1.4.1) ให้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ
หน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ทว่าราชอาณาจักร
ได้แก่ ผู้ว่าการการยางแห่งประเทศไทย รองผู้ว่าการการยางแห่งประเทศไทย
ผู้อำนวยการสำนัก ผู้ว่าการ ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมาย ผู้อำนวยการฝ่ายการคลัง
ผู้อำนวยการฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ ผู้อำนวยการฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ
ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทรัพยากรสิน ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาเกษตรและสถาบัน
เกษตรกร ผู้อำนวยการฝ่ายยุทธศาสตร์องค์กร ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและพัฒนาการ
ผลิตและผู้อำนวยการสถาบันวิจัยยาง

1.4.2) ให้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ
หน้าที่ปฏิบัติการตามมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 เฉพาะ
ให้เขตท้องที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ได้แก่ ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทย
และผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยจังหวัด

2) การประกอบกิจการที่ต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมาย

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของภาครัฐ
ส่งผลให้การประกอบกิจการยางพาราต้องขออนุญาตและการออกใบอนุญาต
มีรายละเอียด ตาม Table 1 ดังต่อไปนี้

Table 1 รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตและออกใบอนุญาต

มาตรา	รายละเอียด	บทลงโทษ
18,19	การนำเข้าภายในหรือส่งออกป่นอกราชอาณาจักร ซึ่งต้นยางดอก เมล็ด หรือตาของต้นยาง หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของต้นยาง	จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
20	การขนย้ายยางเข้าใน ผ่าน หรือ ออกจากเขตควบคุมการขนย้ายยาง เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีกำหนดเขตควบคุมการขนย้ายยาง ตามมาตรา 6(7) ในท้องที่หนึ่งท้องที่ใดแล้ว	จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
21	การขยายพันธุ์ต้นยาง	ปรับไม่เกิน 10,000 บาท
22	การค้ายาง	ปรับไม่เกิน 10,000 บาท
23,24	การทำบัญชีการซื้อขาย บัญชีการจำหน่ายยาง และปริมาณยางคงเหลือของทุกเดือน และการจัดส่งบัญชีดังกล่าวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่	ปรับไม่เกิน 5,000 บาท
25	การตั้งโรงทำยาง	จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
26,27	การนำยางเข้ามาในหรือส่งยางออกไปนอกราชอาณาจักร	จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา	รายละเอียด	บทลงโทษ
28	การส่งยางที่ได้มาตรฐานออกไป นอกราชอาณาจักร และจัดให้มีการ มัดและบรรจุหีบห่ออย่าง ที่ ส่งออก	จำคุกไม่เกิน ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.2 ปัญหามาตรการในการคุ้มครองระบบยางพาราตาม

พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542

จากการศึกษาตัวบทในพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 พบว่า บทบัญญัติก่อให้เกิดผลกระทบต่อกระบวนการผลิต การส่งออก เนื่องจาก กฎหมาย บัญญัติมานานและกลไกที่บังคับไม่ทันสมัยต่อระบบยางพาราในปัจจุบัน การ คุ้มครองระบบยางพาราเพื่อพัฒนาพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 จำเป็นต้องศึกษาวิจัยภาคสนามโดยการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผู้ผลิต กลุ่มผู้ประกอบการ และสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผลจากการสัมภาษณ์พบ ปัญหาการเกี่ยวกับมาตรการในการคุ้มครองระบบยางพาราตามพระราชบัญญัติ ควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ที่ส่งผลกระทบต่อการผลิต การประกอบการ การส่งออก ดังนี้

1) การขยายพันธุ์ยางเพื่อการค้า บุคคลใดมีความประสงค์ขยายพันธุ์ ยางต้องขออนุญาตตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ปัญหาที่พบ คือ เกษตรกรไม่สามารถขอขยายพันธุ์ยางเพื่อการค้าได้ตามกฎหมาย เนื่องจาก หลักเกณฑ์ตามกฎหมายกำหนดไว้ว่า การขยายพันธุ์ยางเพื่อการค้าต้อง ขยายจากต้นยางพันธุ์ดี และผู้ที่เป็นผู้ขอขยายพันธุ์ยางที่มีแปลงขยายพันธุ์ยางมี ขนาดเล็ก กระบวนการขออนุญาตมีค่าใช้จ่าย ผู้ขออนุญาตเกิดความไม่คุ้มค่าที่ขอ อนุญาตขยายพันธุ์ยาง

2) กระบวนการแจ้งเนื้อที่สวนยาง ยางเป็นพืชเศรษฐกิจ ทำให้ภาครัฐจำเป็นต้องให้เกษตรกรแจ้งเนื้อที่สวนยาง จำนวนต้นยาง รวมทั้งทำให้ทราบได้ว่าในแต่ละปี ประเทศไทยมีผลผลิตที่เกิดจากยางพาราจำนวนเท่าไร จึงทำให้เกษตรกรต้องแจ้งเนื้อที่สวนยาง ตามประกาศของรัฐมนตรีกำหนดไว้ตามมาตรา 6(4) และ มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ผลของกฎหมายหากเกษตรกรไม่แจ้งเนื้อที่สวนยางตามที่กฎหมายกำหนด ทำให้เกษตรกรต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท ซึ่งเกษตรกร เห็นว่า กฎหมายกำหนดบทลงโทษเกินกว่าเหตุ

3) วิธีการมัตยางและการบรรจุหีบห่อ การนำเข้าและส่งออกยาง ผู้ส่งออกต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 มาตรา 6(10) และมาตรา 28 กำหนดให้ยางที่ส่งออกจะต้องจัดให้มีการมัดและการบรรจุหีบห่ออย่างก่อนการส่งออก การกำหนดของกฎหมายก่อให้เกิดปัญหาแก่ผู้ส่งออก เนื่องจาก การมัตยางและบรรจุหีบห่ออย่าง มีข้อกำหนดที่ไปจำกัดเสรีภาพในการส่งออกยาง ปัจจุบันระบบการค้าขายมีวิวัฒนาการเปลี่ยนไปสู่สั่งซื้อยางอาจต้องการขนาดบรรจุอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ประกาศกำหนดไว้ ทำให้ผู้ส่งออกไม่สามารถรับคำสั่งซื้อ กรณีลูกค้าต้องการขนาดบรรจุรูปแบบอื่น อีกทั้งการกำหนดรหัสแถบสีประจำชิ้นยางการบรรจุหีบห่อไม่มีความจำเป็นสำหรับการออกยาง และการที่ประกาศกำหนดแถบสีอาจทำให้ผู้ส่งออกสับสนกับแถบสีเพื่อกำหนดวันเวลาที่ส่งสินค้าให้กับลูกค้า

4) การกำหนดมาตรฐานยาง การส่งยางกฎหมายกำหนดให้ผู้ส่งออกต้องส่งออกให้ได้มาตรฐานตามมาตรา 6(10) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การกำหนดมาตรฐานยางและวิธีการมัตยางการบรรจุหีบห่อเพื่อการส่งออก กำหนดไว้เฉพาะยางแท่ง ทำให้ในพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ไม่มีการประกาศเกี่ยวกับมาตรฐานยางประเภท คือ น้ำยาง ยางแผ่น ยางเครพ หรือยางลักษณะอื่นที่ได้มาจากส่วนของ

อย่าง การกำหนดมาตรฐานเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรมืองค์กรตรวจสอบ โดยกฎหมายเกี่ยวกับยางต้องกำหนดค่ามาตรฐานเพื่อก่อให้เกิดผลดีแก่ผู้บริโภคและผู้ส่งออกอย่างทำให้ยางของประเทศไทยมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของลูกค้า

5) การออกใบผ่านด้านศุลกากร ผู้ส่งออกยางต้องขอใบอนุญาตส่งยางออกนอกราชอาณาจักรจากฝ่ายควบคุมยาง สถาบันวิจัยยาง ตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 การขออนุญาตออกใบผ่านด้านตามกฎหมายกำหนดให้ ผู้ส่งออกต้องระบุด่านที่ส่งออกยาง ปัญหา คือ ผู้ส่งออกจำเป็นต้องเปลี่ยนด่านส่งออก ผู้ส่งออกต้องขอใบอนุญาตใหม่ ดังนั้น ผู้ส่งออกต้องเริ่มกระบวนการขอใบอนุญาตเสีย

6) อายุของใบอนุญาต เมื่อมีการขอใบอนุญาต ได้แก่ ใบอนุญาตขยายพันธุ์ยางเพื่อการค้า ใบอนุญาตค้ายาง ใบอนุญาตตั้งโรงงาน ใบอนุญาตส่งออกและนำเข้ายาง ตามมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 มีอายุของใบอนุญาตเพียง 1 ปีเท่านั้น กฎหมายกำหนดอายุของใบอนุญาตกำหนดเป็นระยะเวลาที่น้อยเกินไป ทำให้ผู้ขออนุญาตต้องขอใบอนุญาตบ่อยครั้ง เพื่อให้เกิดความสะดวก เพิ่มความรวดเร็ว ลดความยุ่งยาก ระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

จากผลที่ได้จากการสัมภาษณ์จึงนำประเด็นมาสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยการจัดสนทนากลุ่มมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการกระบวนการผลิตส่งออกยางพารา ซึ่งได้ข้อสรุปโดยภาพรวมว่าพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายที่บัญญัติมานาน กระบวนการกำกับ ดูแล ควบคุมค่อนข้างล่าสมัย อีกทั้งลักษณะของกฎหมายเป็นมาตรการทางที่บัญญัติเพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยางพาราต้องปฏิบัติตามกฎหมายกำหนด หากไม่ปฏิบัติตามผล คือ บุคคลนั้นอาจต้องได้รับโทษตามกฎหมายกำหนด ดังนั้น บทบัญญัติของกฎหมายจึงก่อให้เกิดการกระทบต่อสิทธิของบุคคลภายใต้การควบคุมของกฎหมาย

4. อภิปรายผลการศึกษา

การพัฒนามาตรการเพื่อให้เกิดความคุ้มครองระบบยางพารา ผู้วิจัยเห็นว่า จำเป็นต้องศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการยางพาราที่ใช้บังคับในปัจจุบันของไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 กับกฎหมายของประเทศมาเลเซีย คือ Malaysian Rubber Board (Incorporation) Act 1996 Malaysian Rubber Board (Incorporation) Act 1996 เป็นกฎหมายที่มีจัดตั้งองค์กรกลางด้านยางพาราของมาเลเซียขึ้น มีชื่อว่า Malaysian Rubber Board ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและพัฒนาอุตสาหกรรมยางของมาเลเซีย และเพื่อพัฒนาวัตถุประสงค์ นโยบาย และสิทธิพิเศษของชาติ สำหรับการพัฒนาอย่างเป็นลำดับและการบริหารอุตสาหกรรมยางของมาเลเซีย กฎหมายของมาเลเซียมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดตั้งและอำนาจหน้าที่ของศูนย์วิจัยยางที่มีรายละเอียดชัดเจน รวมทั้งมีบทบัญญัติครอบคลุมถึงการควบคุมอุตสาหกรรมยางซึ่งในพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ไม่มีการกำหนดไว้ แม้กฎหมายกำหนดมาตรการตั้งแต่ การเพาะพันธุ์ยาง การค้ายาง การตั้งโรงงาน การนำเข้าและส่งออกยาง การวิเคราะห์หรือการทดสอบคุณภาพยาง ซึ่งเป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อวางแผนการผลิตและการใช้พันธุ์ยางของประเทศ กำหนดวิธีการควบคุมและ การรับรองพันธุ์ยาง ในส่วนของการควบคุมทางการค้าเพื่อให้การส่งออกเป็นไปตามมาตรฐานสากลที่ผู้ซื้อเชื่อถือและยอมรับในคุณภาพของยางไทย แต่มาตรการทางกฎหมายที่บังคับใช้ไม่ได้รับการพัฒนาในการคุ้มครองระบบยางพารา ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ดังกล่าวมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ขบวนการแก้ไขปัญหาได้ดังนี้

ประการที่หนึ่ง กระบวนการเพาะพันธุ์ยาง

กฎหมายกำหนดคำนิยาม คำว่า “ยาง” ในพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 มาตรา 4 บุคคลที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล บุคคลนั้นต้องปลูกยางตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ประเด็นการขยายพันธุ์ยาง ที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมยาง

พ.ศ. 2542 มาตรา 21 เหตุที่ต้องขยายพันธุ์ยางที่ดี เป็นยางที่ได้จากการคัดพันธุ์วิจัยและพัฒนาโดยมีมาตรฐานของกรมวิชาการเกษตร แต่เมื่อในปัจจุบันเกษตรกรมีการคัดพันธุ์ยางที่ได้เนื้อมากและเหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศและสภาพอากาศ ดังนั้น กฎหมายจึงควรให้เกษตรกรได้รับการรับรองพันธุ์ยางที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ได้รวดเร็วและก่อให้เกิดมูลค่าในการส่งออก

ประการที่สอง กระบวนการขออนุญาต

พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 มาตรา 27 กำหนดให้ผู้ส่งออกต้องส่งออกยางตามที่ระบุไว้ในใบผ่านด่านศุลกากรเท่านั้น ด้วยความเป็นพืชเศรษฐกิจและการซื้อขายเป็นการซื้อขายในปริมาณที่มาก ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ ดังนั้น การแจ้งปริมาณการส่งออกช่วยให้ทราบปริมาณการส่งออกภายในประเทศไทยว่าได้ปริมาณเท่าไร แต่กระบวนการซื้อขายยาง บางครั้ง ผู้ซื้อต้องการเปลี่ยนที่รับยาง ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ส่งออกยางในการเปลี่ยนด้านเนื่องจาก ผู้ส่งออกยางต้องยื่นขออนุญาตใหม่และเสียค่าใช้จ่าย เสียค่าธรรมเนียมอีกครั้ง สมควรปรับเปลี่ยนข้อกำหนดเพื่อให้เหมาะสมกับระบบการซื้อขายและก่อให้เกิดความสะดวกแก่ผู้ส่งออกยาง

พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 มาตรา 31 กำหนดอายุใบอนุญาต 1 ปี เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบการประกอบกิจการยางทุกปี แต่การกำหนดอายุตามกฎหมายมีระยะเวลาการขอใบอนุญาตสั้นเกินไป ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการค้าขาย ควรให้มีการขยายระยะเวลาหรือมีระบบการต่ออายุให้แก่ผู้ค้ายาง

ประการที่สาม กระบวนการส่งออก

พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 มาตรา 28 ในการส่งยางออกนอกราชอาณาจักร ต้องส่งยางได้มาตรฐาน โดยผู้ส่งออกต้องบรรจุลงในหีบห่อตามอัตราส่วนที่กฎหมายกำหนดและการมัดยางต้องระบุแถบสี รวมทั้งข้อความตามกฎหมายกำหนดมิดะนั้น ผู้ส่งออกไม่สามารถส่งออกยางได้ แต่ในปัจจุบัน

กระบวนการบรรจุหีบห่อมีความทันสมัยมากขึ้น และลูกค้าต้องการให้มีการบรรจุหีบห่อที่แตกต่างกันตามลักษณะการใช้งาน ข้อกำหนดของกฎหมายไปจำกัดสิทธิของผู้ส่งออกและผู้ส่งออกไม่สามารถส่งออกอย่างให้กับลูกค้า จึงสมควรพิจารณาการบรรจุหีบห่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์การซื้อขายในปัจจุบัน

5. สรุปและข้อเสนอแนะ

พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 เป็นเครื่องมือในการคุ้มครองระบบยางพารา เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับเพื่อควบคุมและกำกับดูแลการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับยางให้เป็นระบบครบวงจร ตั้งแต่การผลิต การค้า การแปรรูปยาง ตลอดจนการตลาดยาง ซึ่งเป็นการควบคุมยางทั้งระบบให้มีคุณภาพเพื่อการส่งออกและให้เป็นที่ยอมรับของตลาดโลก

อย่างไรก็ตามการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 มีบทบัญญัติส่งผลให้กฎหมายเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดอุปสรรค กฎหมายบัญญัติมานาน ไม่ทันสมัยและไม่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้กฎหมายใช้เป็นเครื่องมือในการคุ้มครองระบบอุตสาหกรรมยางพาราไม่ได้ จึงก่อให้เกิดผลกระทบในการออกประกาศ ระเบียบ นโยบายที่เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกร ผู้ผลิต ผู้ส่งออก จึงได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนามาตรการในการคุ้มครองระบบยางพาราตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ดังต่อไปนี้

1) กระบวนการเพาะพันธุ์ยาง

เพิ่มเติมหลักเกณฑ์ วิธีการรับรองพันธุ์ยางที่พัฒนาขึ้น แห่งพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 มาตรา 21 ให้เกษตรกรได้รับการรับรองพันธุ์ยางที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ได้รวดเร็วขึ้น

2) กระบวนการขออนุญาต

แก้ไข มาตรา 27พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ตัดข้อความ
คำว่า “จะต้องนำยางเข้าหรือส่งยางออกทางด่านศุลกากรที่ระบุไว้ในใบผ่านด่าน
ศุลกากร

ขยายระยะเวลาในใบอนุญาตพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542
มาตรา 31 กำหนดอายุในใบอนุญาตเปลี่ยนจาก 1 ปี เป็น 3 ปี

3) กระบวนการส่งออก

ออกประกาศเกี่ยวกับหลักเกณฑ์วิธีมีดียงและการบรรจุหีบห่อให้ ไม่
ต้องกำหนดขนาด ปริมาณในการส่งออกยาง รวมทั้งการกำหนดแถบสีที่ต้องใช้ในการ
การบรรจุสินค้า

6. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับเงินอุดหนุนการวิจัยจากสนับสนุนโดยสำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย (สกว.) (ความเห็นในบทความนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่
จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

References

- Agriculture and Cooperatives Commission. (2017). **An overview of the whole system of rubber**. Bangkok: Secretariat of the Senate. (in Thai)
- Department of Agricultural Extension. (2008) . **A manual on agricultural Economic Zone management policies for important farmers products**. Bangkok: Agricultural Extension Research and Development Division. (in Thai)

- Ministry of Industry. (2016). **Strategy for the development of Thai Industry 4.0 over a period of 20 years (2017 -2536)**. Bangkok: Ministry of Industry. (in Thai)
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2016). **Development plan national economy and society**. Bangkok: Office of the Prime Minister. (in Thai)
- Thongpan, S. (2015). **The history of the entry of rubber in the Mekong regions, Isan and Huay Klong basin**. PathumThani: Thammasat University. (in Thai)
- Sukmak, S. (1989). **Rubber: academic documents**. Bangkok: Agricultural Extension Research and Development Division. (in Thai)